

PRZEWODNIK ✚ KATOLICKI

nr 48 3.12.2023
cena 9 zł (w tym 8% VAT)
www.przewodnik-katolicki.pl

*Lecz co wam mówię,
do wszystkich mówię:
Czuwajcie!
Mk 13, 37*

ISSN 0137-8384

48>

NR IND 371521

CZAS ODKRYWANIA OBECNOŚCI BOGA

**SAKRAMENT,
KTÓRY NIE ZAISTNIAŁ**
*Stwierdzenie nieważności
małżeństwa to nie rozwód*

**MODLITWA
ARCYDZIEŁO**
*Cykl rozważań
o Ojciec nasz*

**WYZWANIA
KRWIODAWSTWA**
*Co zrobić, by krew
nigdy się nie skończyła*

**DEPRESJA
SEZONOWA**
*Czym różni się
od jesiennej melancholii*

Świąteczny Kiermasz Prezentów

1-9 XII

2023

poniedziałek-piątek 10.00-18.00
sobota 10.00-15.00

2 XII

godz. **11-12** warsztaty dla dzieci
godz. **12-13** spotkanie ze Świętym Mikołajem

W ofercie:

- książki dla dzieci i dorosłych
- puzzle i gry planszowe
- ręcznie robione kosze prezentowe
- produkty do aromaterapii
- oryginalne upominki dla bliskich

Na kiermaszu będzie można pobrać
Tytki charytatywne Caritas
i wspomóc najuboższych

Święty Wojciech
Dom Medialny

Święty Wojciech Dom Medialny
ul. Chartowo 5, Poznań

Spis treści

6 Wiadomości

8 Zdjęcie tygodnia

Liturgia i Słowo

10 Liturgiczna szansa
MICHAŁ PALUCH OP

12 Człowieku, ufam tobie
BP DAMIAN MUSKUS OFM

Stopka na Adwent

14 Obecny! Jestem w Kościele
i w kościele
KS. ARTUR STOPKA

temat numeru

16 Małżeństwo, do którego
nigdy nie doszło
ANNA DRUŚ

20 Gdy wola nie taka, jak trzeba
MONIKA BIAŁKOWSKA

Ojciec nasz

24 Modlitwa-arcydzieło
ELŻBIETA WIATER

drogami Kościoła

26 Komu wolno krytykować papieża?
MICHAŁ KŁOSOWSKI

sprawy polskie

30 Cyniczna gra wokół
Krajowego Planu Odbudowy
PIOTR WÓJCIK

bliżej świata

32 Finlandia: znany scenariusz
JACEK BORKOWICZ

blisko siebie

36 Rozmowa z Michałem
Sokołowskim o krwiodawstwie
WERONIKA FRĄCKIEWICZ

14

TEMAT Z OKŁADKI

Dlaczego ciągle jestem w Kościele?
Co znaczy uczestnictwo we wspólnocie
Kościoła, o którym mówi program
duszpasterski realizowany
od tegorocznego Adwentu?

FOT. BOGDAN KURYLO/GETTY IMAGES

16

TEMAT NUMERU

Stwierdzenia nieważności
małżeństwa mnożą się w polskich
sądach biskupich, ale nie można
tego zjawiska traktować na równi
z cywilnymi rozwodami

40 Jesienna depresja
ANGELIKA SZELAĞOWSKA-MIRONIUK

44 Koniec z samowolką
gigantów informatycznych?
BOGNA BIAŁECKA

kultura i czas wolny

50 DogMan – ludzie i psy
SZYMON BOJDO

52 Arkadia w muzeum
NATALIA BUDZYŃSKA

55 Recenzje

bez owijania

62 Ks. Przemysław Śliwiński
o Funduszu Medialnym
dla Kościoła
MAŁGORZATA BILSKA

Kościół lokalny

56 diecezja bydgoska
58 archidiecezja gnieźnieńska
60 metropolia poznańska

felietony

29 Świat na nowo
TOMASZ KRÓLAK

34 Czy Kościół jest jeden?
MICHAŁ SZUŁDRZYŃSKI

35 Relacje z Ukrainą
coraz chłodniejsze
PIOTR ZAREMBA

54 Gaza na Insta
NATALIA BUDZYŃSKA

Szukaj nas na:

Pielgrzymi nadziei

KS. WOJCIECH NOWICKI
redaktor naczelny

Nowy rok liturgiczny zaczyna się wcześniej niż kalendarzowy i wyznacza go zawsze pierwsza niedziela Adwentu. Ideą bowiem kalendarza liturgicznego jest celebrowanie najważniejszych tajemnic życia Jezusa. Wypada więc zacząć od Jego przyjścia na świat. Od Bożego Narodzenia. By potem w całej dynamice życia i misji Jezusa dojść do tajemnicy najważniejszej – śmierci i zmartwychwstania. Choć trzeba też uczciwie przyznać, że kalendarz liturgiczny, podobnie zresztą jak i sam Kościół, to żywy organizm, podlegający zmianom. Kształtował się przez wieki i wciąż kształtuje, starając

więc przed nami zadanie ambitne. Żeby mu jakoś sprostać, spróbujemy zmierzyć się w kolejne niedziele Adwentu z kluczowymi zagadnieniami. Ufamy, że pomogą nam lepiej zrozumieć hasło „Uczestniczyć we wspólnocie Kościoła”. Naszym przewodnikiem będzie dobrze znany Czytelnikom „Przewodnika Katolickiego” ks. Artur Stopka. Na początek proponuje zastanowienie nad słowem „obecność”. Co oznacza, że ktoś jest obecny i o jaką obecność właściwie chodzi – w kościele czy w Kościele. A może i tu, i tu?

Patrząc jednak w szerszej perspektywie, w 2025 roku będziemy obchodzili w Kościele Rok Jubileuszowy. Pierwszy taki jubileusz ogłosił papież Bonifacy w 1300 r.

i program, w tym program przygotowania do tego roku. I tak rok 2024 ma być Rokiem Modlitwy, ze szczególnym uwzględnieniem Modlitwy Pańskiej. „Będzie to zatem intensywny rok modlitwy, w którym serca otworzą się, aby przyjąć mnogość łask, czyniąc z *Ojciec nasz*, modlitwy, której nauczył nas Jezus, program życia dla każdego Jego ucznia” – pisał Franciszek w liście do abp. Rina Fisichelli, przewodniczącego Papieskiej Rady do spraw Krzewienia Nowej Ewangelizacji. Czynimy więc za dość papieskiej prośbie i od tej niedzieli na łamach naszego tygodnika Elżbieta Wiater będzie nam towarzyszyła w zgłębianiu treści modlitwy, pozostawionej nam przez Zbawiciela.

Tematem numeru zdecydowaliśmy się jednak uczynić zupełnie inne zagadnienie. W ostatnich dniach przedstawiono raport pt. „Stwierdzenie nieważności małżeństwa w Kościele w Polsce”. Zawiera on sporo ciekawych danych, zestawień z sytuacją Kościołów w innych krajach oraz wnioski. Przedstawiamy je w formie tekstu i grafik, ale też korzystamy z okazji, by przypomnieć, dlaczego w Kościele nie mówimy ani o unieważnieniu, ani o rozwodzie, a jedynie o stwierdzeniu, że małżeństwo nigdy nie zaistniało. Analizując prawo kanoniczne kanon po kanonie, przyglądamy się, co wpływa albo może wpływać na to, że mimo wypowiedzianych słów wobec księdza i wspólnoty Kościoła, sakrament nigdy nie zaistniał.

A skoro jest to numer na początek roku, choć tylko liturgicznego i duszpasterskiego, to jest to zawsze dobra okazja do złożenia życzeń. Niech więc rozpoczynający się tą niedzielą Adwent będzie czasem odkrywania, że Bóg chce, byśmy mogli Go doświadczać w swojej codzienności i że to doświadczenie Jego obecności ma nam dawać przedsmak radości, która w pełni dopiero przed nami.

Zapowiedziany przez Franciszka Rok Jubileuszowy 2025 ma swoją stronę internetową (także w języku polskim), hymn, logo i program. Rok 2024 ma być Rokiem Modlitwy, ze szczególnym uwzględnieniem Modlitwy Pańskiej

się pomóc człowiekowi każdego wieku zrozumieć misterium Chrystusa.

Wydaje się zatem zasadne, że początek roku liturgicznego jest dobrą okazją do nadania tej samej dynamiki rokowi duszpasterskiemu, jeśli już decydujemy się jakoś go zaplanować – nadać mu pewien temat, ukierunkować zaangażowanie duszpasterskie. W Polsce będziemy w tym roku kontynuować temat Kościoła. A konkretnie naszego zaangażowania we wspólnotę Kościoła. Program stawia

Miał być obchodzony co sto lat, ale już Klemens VI uznał w 1343 r., że warto byłoby Rok Święty obchodzić co 50 lat, a Paweł II w 1470 r. zdecydował, że Rok Jubileuszowy będzie celebrowany co 25 lat. Czasem papieże ogłaszają specjalne lata jubileuszowe. Tak było w 1933 r., gdy Pius XI chciał uczcić rocznicę Odkupienia. Zapowiedziany przez Franciszka Rok Jubileuszowy 2025 ma swoją stronę internetową (także w języku polskim), hymn, logo, motto („Pielgrzymi nadziei”)

Pomóż nam wydawać

wspieraj nas

na patronite

modlitewnik
„5 minut z Bogiem”

Fundacja Wojciech, ul. Chartowo , 61-245 Poznań
numer konta: 40 1020 4027 0000 1102 1483 2804
z dopiskiem: **Darowizna na 5 minut z Bogiem**

Razem możemy sprawić by Bóg miał swoje 5 minut w Twoim życiu

Red Week

Dla prześladowanych chrześcijan

Podświetlenie w kolorze czerwonym sanktuarium na Jasnej Górze było centralnym punktem tegorocznej kampanii „Red Week”, poprzez którą Pomoc Kościołowi w Potrzebie upomina się o prześladowanych chrześcijan. – Są symbole w naszym narodzie, które przemawiają najbardziej do serc Polaków. Takim symbolem jest także wieża jasnogórska – powiedział o. Michał Bortnik OSPPE, rzecznik prasowy Jasnej Góry. Sanktuarium Matki Bożej Częstochowskiej po raz trzeci z rzędu włączyło się w kampanię „Red Week”.

Kampania „Red Week”, która jest inicjatywą Papieskiego Stowarzyszenia Pomoc Kościołowi w Potrzebie, upomina się o cierpiących chrześcijan

Częstochowa

Biskupi na Jasnej Górze

Pierwsza rzymska sesja synodu o synodalności, nowy program duszpasterski Kościoła w Polsce, ochrona dzieci i młodzieży oraz konflikt w Ziemi Świętej – to główne tematy 396. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski, które odbyło się 20 i 21 listopada na Jasnej Górze. W spotkaniu po raz pierwszy uczestniczył nowy nuncjusz apostolski w Polsce abp Antonio Guido Filipazzi. W zebraniu wzięli udział także goście z zagranicy: abp Emilio Nappa, przewodniczący Rady Wyższej Papieskich Dzieł Misyjnych, przedstawiciel akcji pomocy katolików niemieckich Europie Wschodniej – Renovabis oraz międzynarodowy dyrektor apostolatu Courage skupiającego osoby o skłonno-

poprzez podświetlenie na czerwono m.in. gmachów instytucji państwowych, miejsc ważnych historycznie, a także licznych świątyń na całym świecie. Na inaugurację tegorocznej kampanii „Red Week” w kolorze czerwonym rozblęsnął gmach Dworca Głównego PKP we Wrocławiu.

Z analizy, jaką co dwa lata przygotowuje Papieskie Stowarzyszenie Pomoc Kościołowi w Potrzebie, wynika, że wolność religijna jest naruszana w co trzecim kraju na świecie.

– W 61 krajach dochodzi do prześladowań i dyskryminacji. Krwawe prześladowania mamy w 28 krajach, z czego 13 jest w Afryce – zauważa ks. Andrzej Paś, dyrektor regionalnego biura PKWP we Wrocławiu. Od 2021 r. w 40 krajach ludzie zostali zabici lub uprowadzeni z powodu swojej wiary. W 36 sprawcy rzadko lub nigdy nie byli ścigani przez wymiar sprawiedliwości.

ściach homoseksualnych, które podjęły walkę o czystość.

Biskupi zapoznali się z zadaniami wynikającymi z wejścia w życie nowej ustawy, której celem jest wzmocnienie prawnej ochrony dzieci przed przemocą. Prymas Polski abp Wojciech Polak jako delegat KEP ds. ochrony dzieci i młodzieży przedstawił również stan przygotowania koncepcji kościelnego zespołu niezależnych ekspertów, którego celem ma być zbadanie dramatu wykorzystywania seksualnego w Kościele w Polsce. Biskupi zapoznali się ze stanem przygotowań do zapowiedzianego przez papieża Roku Jubileuszowego 2025. Podjęli też temat wsparcia modlitewnego i humanitarnego dla wszystkich dotkniętych skutkami wojen i konfliktów, szczególnie w Ziemi Świętej i na Ukrainie. Po dwudniowych obradach biskupi wzięli udział w dorocznych rekolekcjach.

Kościół

Kardynał objął kościół

Kard. Grzegorz Ryś objął swój kościół tytularny pw. św. św. Cyryla i Metodego w Rzymie. Świątynia dopiero co została podniesiona przez papieża do rangi kościoła tytularnego kardynałów. Kard. Ryś powiedział, że bardzo się ucieszył z tej akurat parafii, bo Cyryl i Metody to wielcy patroni jedności Kościoła, to ostatni świadkowie Kościoła jeszcze niepodzielonego, ale tacy, którzy wiele wycierpieli dla zachowania tej jedności”.

Sąd uchylił wyrok

Sąd Okręgowy w Poznaniu uchylił wyrok Sądu Rejonowego uniewinniający ponad 30 oskarżonych od zarzutu złośliwego zakłócenia Mszy św., czyli przestępstwa z art. 195 Kodeksu karnego. Sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania przez sąd pierwszej instancji. Do sytuacji doszło w październiku 2020 r. podczas protestów przeciwko wyrokowi Trybunału Konstytucyjnego, stwierdzającego niezgodność z konstytucją tzw. aborcji eugenicznej. Oskarżeni wtargnęli do poznańskiej katedry w czasie nabożeństwa, po czym rozrzucili ulotki, prezentowali proaborcyjne transparenty i wykrzykiwali hasła, uniemożliwiając tym samym kontynuowanie liturgii.

Oświadczenie Ordynariatu

„Niedostateczne uzasadnienie nadania odznaczenia oraz publiczny charakter uroczystości mogły być odebrane jako ocena całokształtu życia biskupa, a przez to pogłębić cierpienie osób skrzywdzonych wykorzystaniem seksualnym, wprowadzić zamieszanie wśród wierzących i opinii publicznej. Nie było to naszym zamiarem. Przepraszamy, że tak się stało” – napisał w oświadczeniu rzecznik Ordynariatu Polowego ks. płk SG Zbigniew Kępa. Oświadczenie to efekt publikacji w „Rzeczpospolitej”, która opisała uhonorowanie objętego karami Stolicy Apostolskiej emerytowanego biskupa diecezji zielonogórsko-gorzowskiej bp. Stefana Regmunta.

Bez wsparcia Ukraina nie przetrwa zimy

Wydarzenia na Bliskim Wschodzie spychają Ukrainę na boczny tor pomocy, ale bez wsparcia z zewnątrz kraj ten nie przetrwa – powiedział w rozmowie z Radiem Watykańskim ks. Piotr Rosochacki, który kieruje Caritas Spes w Odessie. Podkreśla, że największym wyzwaniem pozostaje przygotowanie do kolejnej wojennej zimy, tym bardziej że ukraińskie służby spodziewają się zmasowanego ataku Rosjan na elektrownie i system grzewczy, podobnie jak to miało miejsce przed rokiem. – Przed nadchodzącą zimą trzeba przede wszystkim myśleć o zapewnieniu ludziom ogrzewania i ciepłej odzieży – powiedział ks. Rosochacki.

– Temperatury są coraz niższe. Więc wyzwaniem na już jest właśnie pomoc ludziom przed zimą. Obecnie odbywają się przetargi na zakup drzewa opałowego, pieców, które mogą pomóc w ogrzewaniu pomieszczeń; kupujemy ciepłe ubrania, ciepłe buty, ciepłą pościel, czyli coś, co w normalnym świecie zazwyczaj w każdym domu jest już wcześniej przygotowane – wylicza polski kapłan.

Pomoc trafia też do tych, których domy zostały zniszczone, a do których ludzie powoli wracają. Chodzi o szkody wywołane zatopieniami, ale i domy, które zostały ostrzelane czy zniszczone w wyniku działań wojennych. – Ludzie chcą do nich

wracać, bo wiedzą, że im dłużej będą nieobecni, tym większe będą zniszczenia, każdy, kto może, chce być znów u siebie, bo we własnym domu najlepiej – mówi szef Caritas Spes w Odessie.

Ks. Rosochacki mówi, że pamięć o Ukrainie stopniowo maleje, co przekłada się na zmniejszenie ilości pomocy humanitarnej docierającej do tego kraju. – W praktyce oznacza to, że mając mniej środków, możemy wesprzeć zdecydowanie mniej ludzi, a potrzeby są ogromne – podkreśla szef odeskiej Caritas Spes. Dodaje, że bez wsparcia humanitarnego z zewnątrz Ukraina nie przetrwa.

Kapłan wskazuje, że najbardziej efektywną pomocą jest pomoc finansowa. Ludzie mają bowiem specyficzne choroby, potrzebują też specyficznego jedzenia i mając środki są w stanie sami o siebie zadbać. By system pomocy był jak najbardziej przejrzysty, duże organizacje pomocowe, takie jak np. Czerwony Krzyż, Caritas i Caritas Spes, połączyły się w jedną sieć. – Mamy wspólną bazę danych, czy jesteście w stanie sprawdzić, czy pomoc finansowa, o którą prosi dana rodzina, jest potrzebna; czy taką pomoc otrzymywała od innej organizacji, czy nie. Co więcej, wiemy, jaką sumę, na jaki okres. Więc jest to jak najbardziej przezroczysty rodzaj pomocy – wylicza.

Pawilon Wiary na COP28

W tym roku po raz pierwszy na Światowej Konferencji Klimatycznej ONZ pojawi się również międzyreligijny Pawilon Wiary. Na terenie obrad konferencji COP28 w Dubaju pawilon oficjalnie otworzą 3 grudnia papież Franciszek i wielki imam Uniwersytetu Al-Azhar w Kairze Ahmed el-Tayeb. Pawilon ma na celu podniesienie rangi zaangażowania organizacji religijnych w konferencję klimatyczną, a także promowanie współpracy między przedstawicielami religii a globalnymi decydentami.

Podczas Światowej Konferencji w sprawie Zmian Klimatu, która odbędzie się w terminie od 30 listopada

do 12 grudnia w Dubaju, w Pawilonie Wiary oferowany będzie specjalny program. W jego przygotowanie zaangażowanych jest 70 pozarządowych organizacji religijnych, które działają w dialogu międzywyznaniowym na temat zmian klimatu. Każdego dnia zaplanowano do sześciu wydarzeń, mających na celu omówienie znaczenia dialogu międzykulturowego i międzyreligijnego w kontekście zmian klimatu. Oczekuje się, że wezmą w nich udział przedstawiciele religii i eksperci z islamu, chrześcijaństwa, sikhizmu, judaizmu, hinduizmu, buddyzmu, zoroastryzmu, bahaizmu i religii tubylczych.

REDAKTOR NACZELNY
ks. Wojciech Nowicki

ZESPÓŁ:

Dorota Bauta, Monika Białkowska, Szymon Bojdo,
Jacek Borkowicz, Natalia Budzyńska,
ks. Jarosław Czyżewski (5 minut z Bogiem),
Weronika Frąckiewicz,
Piotr Józwiak (zastępca redaktora naczelnego,
dział Społeczeństwo), Zosia Komorowska,
Agnieszka Pioch-Stawomirska (dział Rodzina
i wychowanie), Hanna Sowa, Paweł Stachowiak,
Zuzanna Szczerbińska (kierownik artystyczny),
Marlena Winiarska-Łuczak

STALI WSPÓŁPRACOWNICY:

Bogna Białecka, Małgorzata Bilka,
Tomasz Budnikowski, Anna Druś, Krzysztof
Jankowiak, Michał Kłossowski, Tomasz Królak,
Krzysztof Mielnik-Kośmiderski (Wielka Brytania),
bp Damian Muskus OFM, o. Michał Paluch OP,
Lidka Piasecka (ilustracje), Maria Przełomieć,
Dominik Robakowski, Agnieszka Sozańska (ilustracje)
Karolina Sternal, ks. Artur Stopka, Angelika
Szelągowska-Mironiuk, Michał Szuldrzyński, Robert
Woźniak (fotografia), Piotr Wójcik, Piotr Zaremba

REKLAMA

Paulina Króleńska
tel. 667 001 607

krolska@swietywojciech.pl

KONTAKT W SPRAWIE PRENUMERATY

tel. 61 659 37 56

prenumerata@swietywojciech.pl

Prenumeratę można również zamówić, wysyłając do redakcji formularz zamówienia. Na blankiecie prosimy zaznaczyć miesiąc rozpoczęcia prenumeraty.

Prenumeratę rozpoczynamy po wpłacie na konto:

Święty Wojciech Dom Medialny Sp. z o.o.

61-235 Poznań, ul. Chartowo 5

PKO BP I/O Poznań 34 1020 4027 0000 1102
0046 1780

DRUK: EURODRUK POZNAŃ Sp. z o.o.

Święty Wojciech
Dom Medialny

WYDAWCA: Święty Wojciech
Dom Medialny sp. z o.o.

ADRES REDAKCJI: ul. Chartowo 5
61-245 Poznań

tel. 61 659 37 02

sekretariat.pk@swietywojciech.pl
przewodnik@swietywojciech.pl

www.przewodnik-katolicki.pl

Izrael/Strefa Gazy

Kamień z serca

Na tę chwilę rodziny zakładników w wojnie Hamasu z Izraelem czekały prawie siedem tygodni. Po 48 dniach bombardowań i ostrzałów w piątek 24 listopada zaczęło obowiązywać zawieszenie broni. Ten czas został wykorzystany na wymianę zakładników.

W grupie pierwszych zwolnionych Palestyńczyków była Fatima Shaheen (na zdjęciu po lewej). Radości ze spotkania z mamą nie ukrywała jej córka Aylool. Dzień później wolność odzyskał Izraelczyk Yoni Asher. Fotograf uwiecznił go podczas spotkania z żoną Doron oraz córkami: czteroipółletnią Raz oraz dwa lata młodszą Aviv.

Poniedziałek 27 listopada, dzień, w którym zamykaliśmy ten numer „Przewodnika”, miał być ostatnim dniem rozejmu między walczącymi stronami. W trakcie tych dni w sumie Palestyńczycy mieli wypuścić 50 izraelskich zakładników w zamian za 150 palestyńskich więźniów przetrzymywanych przez Izrael. Do niedzieli udało się przeprowadzić

trzy tury wymiany zakładników na więźniów. Hamas uwolnił łącznie 40 Izraelczyków i 18 obywateli, a z izraelskich więzień zwolniono 117 palestyńskich kobiet i nastolatków. Sytuacja była jednak rozwojowa. Media donosiły o tym, że w niedzielę Hamas ogłosił, że chciałby przedłużyć rozejm o kilka dni w zamian za uwolnienie

kolejnych zakładników, którzy zostaliby wymienieni na palestyńskich więźniów. Tel Awiw nie mówił „nie” takiemu rozwiązaniu. Zdaniem władz Izraela zawieszenie broni może zostać przedłużone maksymalnie do 10 dni, a liczba zakładników, których zdecydowałyby się zwolnić strona izraelska, może zostać dwukrotnie zwiększona. W rozmowach na temat przedłużenia

zawieszenia broni ważną rolę odgrywali mediatorzy z Kataru.

Gdy czas zawieszenia broni się zakończy, walki zostaną wznowione. Trwająca od 7 października wojna rozpoczęła się atakiem Hamasu na terytorium Izraela. Po niej nastąpiła zbrojna odpowiedź armii izraelskiej. Ofiary, które straciły życie w wyniku walk, liczy się w setkach. PJ

I niedziela Adwentu

3 grudnia 2023

Liturgiczna szansa

Liturgia Kościoła uczy nas rzeczy podstawowych. Nie jest luksusowym dodatkiem dla przewrażliwionych duchowo. Podobnie zresztą jak religia nie jest wyłącznie dla tych, którzy posiadają rodzaj religijnego słuchu, podobnego do słuchu muzycznego. Jeśli pozostajemy na nie zamknięci, ograbiamy się z istotnej części naszego człowieczeństwa. Początek kolejnego roku liturgicznego jest świetną okazją, by to dostrzec, docenić i spróbować jeszcze lepiej wykorzystać. Na kanwie przywoływanych tym razem tekstów można pokusić się o trzy refleksje na dobry początek.

Po pierwsze, mamy sprawdzić, na ile żyjemy w „dziś”. Każdy z nas ma skłonność do przeżywania swego życia w jakimś rozmarzonym, nostalgicznym albo pełnym goryczy i frustracji „kiedyś” – „kiedyś” wielkich możliwości albo „kiedyś” zmarnowanej szansy. Czasami zaś to „kiedyś” zamieniamy na „jutro”. W każdym przypadku jest to jednak rodzaj alibi, by usprawiedliwić, że nie ma nas w „dziś”. To „dziś” często wydaje się nam szare, nijakie i bez seksapilu. No ale jest tak naprawdę wszystkim, nad czym mamy pełną kontrolę. Advent ma być dla nas szansą na odkrycie, że

Pan Bóg nie chce ani naszego „kiedyś”, ani naszego „jutro”, ale chce nasze „dziś”.

Co ciekawe – to po drugie – otrzymujemy odpowiedź, jak do tego odnalezienia się w „dziś” doprowadzić. Środek może wydać się prosty: mamy podejść do naszego życia jak do czuwania. Czuwanie zaś robi wrażenie czegoś mało skomplikowanego, chodzi przecież o zwykłe czynności – podanie kubka z wodą choremu, zapalenie światła, by okazać swoją obecność i odstraszyć złodzieja. Czuwanie nie jest jednak

bynajmniej tak proste, jak mogłoby się na początku wydawać. Trudny okazuje się zwykle dystans. Sprawia on, że – by nie zawieść – nie można czuć częstą siebie, trzeba zawsze czuć całym sobą. Prosta rada ma więc w sobie coś przewrotnego: wydaje się, że chodzi o mało, a chodzi, ostatecznie rzecz biorąc, o wszystko. Nic dziwnego, że Rainer Maria Rilke pisał o miłości jako „czuwaniu nad czyjąś samotnością”.

Po trzecie, nowy początek to zawsze szansa, by wyruszyć gdzieś na nowo. A taka decyzja dla człowieka wierzącego oznacza zawsze otwarcie się na nowe życie – nawrócenie.

MICHAŁ PALUCH OP

CHWILA REFLEKSJI

Czy dają się prowadzić w moim życiu liturgii Kościoła?

Czytanie z Księgi proroka Izajasza Iz 63, 16b–17.19b; 64, 2b–7

Ty, Panie, jesteś naszym ojcem, odkupiciel nasz – to Twoje imię odwieczne. Czemu, o Panie, dozwalamy nam błądzić z dala od Twoich dróg, tak iż serca nasze stają się nieczułe na bojaźń przed Tobą? Odmień się przez wzgląd na Twoje sługi i na pokolenia Twojego dziedzictwa. Obyś rozdarł niebiosy i zstąpił – przed Tobą zatrzęsłyby się góry.

Zstąpiłeś: przed Tobą zatrzęsły się góry. Ani ucho nie słyszało, ani oko nie widziało, żeby jakiś bóg poza Tobą czynił tyle dla tego, co w nim pokłada ufność. Obyś wychodził naprzeciw tym, co radośnie pełnią sprawiedliwość i pamiętają o Twych drogach.

Oto Ty zawrzałeś gniewem, bo grzeszyliśmy przeciw Tobie od dawna i byliśmy zbuntowani. My wszyscy byliśmy skalani, a wszystkie nasze dobre czyny jak skrwawiona szmata. My wszyscy opadliśmy zwiędli jak liście, a nasze winy poniosły nas jak wichry.

Nikt nie wzywał Twojego imienia, nikt się nie zbudził, by się chwycić Ciebie. Bo skryłeś Twoje oblicze przed nami i oddałeś

nas w moc naszej winy, a jednak, Panie, Ty jesteś naszym ojcem. My jesteśmy gliną, a Ty naszym Twórcą. Wszyscy jesteśmy dziełem rąk Twoich.

Czytanie z Pierwszego Listu św. Pawła Apostoła do Koryntian

1 Kor 1, 3–9

Bracia: Łaska wam i pokój od Boga ojca naszego i Pana Jezusa Chrystusa! Bogu mojemu dziękuję wciąż za was, za łaskę daną wam w Chrystusie Jezusie. W Nim to bowiem zostaliście wzbogaceni we wszystko: we wszelkie słowo i wszelkie poznanie, bo świadectwo Chrystusowe utrwaliło się w was. Nie doznajecie tedy braku żadnej łaski, oczekując objawienia się Pana naszego, Jezusa Chrystusa. On też będzie umacniał was aż do końca, abyście byli bez zarzutu w dzień Pana naszego, Jezusa Chrystusa.

Wierny jest Bóg, który powołał was do współuczestnictwa z Synem swoim, Jezusem Chrystusem, Panem naszym.

Słowa Ewangelii według św. Marka Mk 13, 33-37

Jezus powiedział do swoich uczniów: «Uważajcie, czuwajcie, bo nie wiecie, kiedy czas ten nadejdzie. Bo rzecz ma się podobnie jak z człowiekiem, który udał się w podróż. Zostawił swój dom, powierzył swym sługom staranie o wszystko, każdemu wyznaczył za-

jęcie, a odźwiernemu przykazał, żeby czuwał.

Czuwajcie więc, bo nie wiecie, kiedy pan domu przyjdzie: z wieczora czy o północy, czy o pianiu kogutów, czy raniem. By niespodzianie przyszedłszy, nie zastał was śpiących. Lecz co wam mówię, do wszystkich mówię: Czuwajcie!».

Palestyńczycy, którzy schronili się w tymczasowych schroniskach, wracają do swoich domów we wschodnim Khan Yunis w południowej Strefie Gazy.

24 listopada 2023 r., pierwsze godziny czterodniowego rozejmu między Izraelem a bojownikami Hamasu

FOT. MAHMUD HAMS/AFP/EAST NEWS

KALENDARZ LITURGICZNY

PONIEDZIAŁEK 4 grudnia św. Barbary Iz 2, 1-5 | Mt 8, 5-11

WTOREK 5 grudnia Iz 11, 1-10 | Łk 10, 21-24

ŚRODA 6 grudnia św. Mikołaja, bp. Iz 25, 6-10a | Mt 15, 29-37

CZWARTEK 7 grudnia Iz 26, 1-6 | Mt 7, 21.24-27

PIĄTEK 8 grudnia Niepokalane Poczęcie NMP Rdz 3, 9-15.20 | Ef 1, 3-6.11-12 | Łk 1, 26-38

SOBOTA 9 grudnia Iz 30, 19-21.23-26 | Mt 9, 35-10, 1.5a.6-8

Codzienny komentarz do Ewangelii znajdziesz w modlitewniku **5 minut z Bogiem** dołączanym do „Przewodnika Katolickiego” w ostatnią niedzielę miesiąca

Obecny! Jestem w Kościele i w kościele

Odchodzę z Kościoła. Być może słyszymy to coraz częściej. Dlaczego więc ja ciągle w nim jestem? Co znaczy uczestnictwo we wspólnocie Kościoła, do którego przekonuje nas nowy program duszpasterski?

KS. ARTUR STOPKA

Obserwując w ostatnich latach statystyki uczestnictwa polskich katoliczek i katolików we Mszy św. niedzielnej, można dojść do wniosku, że coraz poważniejszym problemem jest ich obecność w kościele. A właściwie nieobecność. Jednak temat ma również szersze i głębsze znaczenie niż tylko zachowywanie pierwszego przykazania kościelnego. Chodzi o obecność w Kościele, tym pisany wielką literą.

WŁĄCZENIE W... I DO...

Kościół to Lud Boży, Ciało Chrystusa i świątynia Ducha Świętego. Można się tego dowiedzieć z Katechizmu Kościoła katolickiego. Wyjaśnia on, że członkiem tego Ludu człowiek nie staje się przez fizyczne narodzenie, ale przez „narodzenie z wysoka”, „z wody i z Ducha (J 3, 3–5), to znaczy przez wiarę w Chrystusa i chrzest. Mówi też, że „chrzest włącza w Kościół”.

Natomiast Kodeks prawa kanonicznego tłumaczy, że przez chrzest ludzie są uwalniani od grzechów, odradzają się jako dzieci Boże i ukształtowani na wzór Chrystusa niezniszczalnym charakterem włączani są do Kościoła. Mówi też, że wiernymi są ci, którzy „przez chrzest wcieleni w Chrystusa zostali ukonstytuowani jako Lud Boży”. Dodaje, że „stając się z tego powodu na swój sposób uczestnikami kapłańskiego, prorocznego i królewskiego posłannictwa Chrystusa, są powołani, każdy zgodnie ze swoją pozycją, do wypełniania misji, jaką Bóg powierzył Kościołowi w świecie”.

ZAWSZE ZACHOWYWAĆ

Konsekwencją chrztu są prawa i obowiązki dotyczące wszystkich wiernych. Jako pierwszy obowiązek prawo kościelne wskazuje, że powinni zachowywać zawsze wspólnotę z Kościołem. Przed laty ks. Tadeusz Pawluk wyjaśniał, że obowiązek ten wynika z natury Kościoła. Przypominał, że jest on wspólnotą jednoczącą wszystkich wiernych. Przekonywał, że świadectwo swojej wspólnoty wierni powinni okazywać na wszystkich płaszczyznach życia.

Autor komentarza do Kodeksu Jana Pawła II wskazywał, że jednocząca funkcja wspólnoty wiernych winna być realizowana zarówno w indywidualnych kontaktach między ludźmi, jak i we wspólnotach rodzinnych, wielkich wspólnotach społecznych, narodowych i międzynarodowych, a także w kolegiach biskupów, zespołach kapłanów, instytutach zakonnych, organizacjach i ruchach religijnych. „Owoce życia we wspólnocie winno być trwałe braterstwo między ludźmi” – napisał w roku 1986. Brzmi aktualnie w czasach, w których papież Franciszek tak wiele mówi o braterstwie.

MOŻNA DOTKNĄĆ

W związku z koniecznością stałego zachowywania wspólnoty z Kościołem pojawia się kwestia obecności, zarówno w kościele, rozumianym jako świątynia, jak i w Kościele, pojmowanym jako